

der blevet taget Hensyn til enkelte af de Bemærkninger, jeg har fremsat imod Beslutningerne i den Form, hvori de fra Begyndelsen af forelaa, men jeg kan dog ikke paa nogen Maade erkjende, at disse Forandringer have de Betænkeligheder, som jeg tidligere har tilføjet mig at fremsætte. De Beslutninger, som nu foreslaas til Vedtagelse, indeholde fremdeles forffjellige meget tvivlsomme Spørgsmaal, hvoraf hvert enkelt vilde kræve en meget omhyggelig Drøftelse, en meget indgribende Undersøgelse, for at man kunde komme til et Resultat, og disse Spørgsmaal ere — hvad mere er — tilbørlig blevne besvarede af en kompetent Autoritet paa en Maade, som er fuldstændig modsat den, man her foreslaar Folkethinget at skulle vedkjende sig. Naar jeg udtaler som min personlige Anskuelse, at der i de Resolutioner, som foreslaas, indeholdes Urigtigheder, kan jeg ikke vente, at det høitæredede Thing skalde tro mig i saa Henseende og skalde slutte sig til mig; jeg maa tværtimod være forberedt paa, at min ærede Rabe erklærer det for kolossal Uvidenhed fra min Side, naar jeg udtaler mig i en Retning, som er modsat den, han følger, men i nærværende Sag er jeg noget heldigere stillet end ellers, idet der ikke her er Spørgsmaal om at kunne sige til Modstanderen, saaledes som man ellers med stor Lethed kan: Du har gjort Dig skyldig i kolossal Uvidenhed, hvilket forøvrigt ikke koster den mindste Anstrengelse eller Forberedelse hjemmefra. Der er her det Scæbne tilstede, at det, medens disse Resolutioner foreslaas til Vedtagelse, tillige erkjendes, at man her befinder sig paa et Omraade, hvor Afgjørelsen tilkommer en anden Autoritet. Det er erkjendt, at Afgjørelsen af disse Spørgsmaal maa tilkomme Domstolene; at der her er Spørgsmaal om Udstrækningen af Eieendomsretten; at Borgerne have en grundlovmæssig Ret til at se disse Spørgsmaal afgjorte af den dømmende Magt og intet andet Sted, og det er udtrykkelig udtalt, at man ikke vil udtale nogen Dom i saa Henseende, at man erkjender, at den sidste Afgjørelse maa tilkomme Domstolene. Naar man imidlertid tager den første Beslutning for sig, saaledes som den fra Begyndelsen af er foreslaaet, og som

den endnu foreligger uden Forandring, vil det ses, at deri indeholdes en Forffjellighed af Retspørgsmaal, og navnlig kan jeg sige, at den indeholder tre saadanne. Der er for det Første Spørgsmaal om, hvorledes det skal gaa med Boelssteder, hvorved jeg forstaar Eiendomme paa mellem 1 og 2 Tønder Hartkorn, som ere udstykkede fra en Fæstegaard; for det Andet er det Spørgsmaal om, hvor Grændsen skal sættes mellem Gaarde og Huse, og for det Tredie er det Spørgsmaal om, hvorledes det skal gaa med Parceller, som ere under 1 Tønde Hartkorn, men som ikke ere anvendte til Huslodder. Af disse forffjellige Spørgsmaal skal jeg kun fremdrage et, nemlig Spørgsmaalet om, hvor Grændsen er mellem Gaarde og Huse. Det er her udtrykkelig foreslaaet Folkethinget til Vedtagelse, at 1 Tønde Hartkorn skal være Grændsen, men det ærede Thing vil vide, at dette Spørgsmaal er afgjort i en helt anden Retning af Høiesteret, som med rene og klare Ord har erklæret: det for urigtigt, naar man har forment, at 1 Tønde Hartkorn skalde være Grændsen mellem Gaarde og Huse. Udvalgets Betænkning vil være i de ærede Medlemmers Hænder, men Sagen er af den Bigtighed, at jeg dog tør besvare med at oplæse et Par Linier af den Høiesteretsdom, hvorom der er Tale. Den stammer fra en Tid, da Høiesteret ikke gav sin egen Begrundelse, men da Formlen: „Overrettsdommen bør ved Magt at stande“, havde den Betydning, at Høiesteret i det Hele tiltraadte den Begrundelse, som fandtes i den indankede Dom. Det hedder da i denne Begrundelse, som Høiesteret har vedkjendt sig: „Som oven antydet er Citantens Paastand støttet paa, at det er Hartkornet og navnlig den Omstændighed, om Jordtilliggendets er ansat til 1 Td. Hartkorn eller mindre, som i juridisk Henseende gjør Forffjellen mellem Gaardmænd og Husmænd, saaledes at ethvert Sted, hvis Tilliggende udgjør 1 Td. Hartkorn eller derover, bliver at anse som en Gaard, i hvilken Henseende Citanten, foruden endel kollegiale Skrivelser, har paaberaabt sig Forordningen af 20de Juni 1788“ osv. . . . Da nu Lovgivningen paabyder, at Bøndergaarde skulle gives i Livsfæste, har Citanten saaledes for-